TEISINGUMO TEISMO PIRMININKO PADADUOTOJO NUTARTIS

2015 m. balandžio 23 d.*

„Apeliacinis skundas — Nutartis dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo — Viešasis paslaugų pirkimas — Kvietimas dalyvauti konkurse dėl turto ir asmenų draudimo paslaugų teikimo — Konkurso dalyvio pasiūlymo atmetimas ir sprendimas skirti sutartį kitam konkurso dalyviui — Prašymas sustabdyti vykdymą — Ypač rimtas fumus boni juris — Skuba — Didelė žala — Nepataisoma žala — Nebuvimas — Teisė į veiksmingą teisinę gynybą — Direktyva 89/665/EEB — Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis — Atidėjimo laikotarpis prieš sutarties sudarymą — Galimybė susipažinti su informacija, leidžiančia įvertinti sprendimo skirti sutartį teisėtumą“

Byloje C-35/15 P(R)

dėl 2015 m. sausio 29 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 57 straipsnio antrą pastraipą pateikto apeliacinio skundo

Europos Komisija, atstovaujama S. Delaude ir L. Cappelletti,

apeliantė,

dalyvaujant kitai proceso šaliai

Vanbreda Risk & Benefits, atstovaujamai advokatų P. Teerlinck, P. de Bandt ir M. Gherghinaru,

ieškovei pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMO PIRMININKO PADADUOTOJAS,

išklausęs pirmąjį generalinį advokatą M. Wathelet,

priima šią

Nutartį

1 Apeliaciniu skundu Europos Komisija prašo panaikinti Europos Sąjungos Bendrojo Teismo pirmininko nutartį *Vanbreda Risk & Benefits / Komisija* (T-199/14 R, EU:T:2014:1024, toliau – skundžiama nutartis), kuria jis patenkino *Vanbreda Risk & Benefits* (toliau – *Vanbreda*) pateiktą prašymą sustabdyti vykdymą.

* Proceso kalba: prancūzų.

Teisinis pagrindas

2 1989 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyvos 89/665/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su peržiūros procedūrų taikymu sudarant viešojo prekių pirkimo ir viešojo darbų pirkimo sutartis, derinimo (OL L 395, p. 33; 2007 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 246), iš dalies pakeistos 2007 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/66/EB (OL L 335, p. 31, toliau – Direktyva 89/665), 2 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Valstybės narės turi užtikrinti, kad priemonės, kurių imtasi dėl 1 straipsnyje nurodytų peržiūros procedūrų, apimtų nuostatas dėl įgaliojimų:

a) esant pirmai galimybei ir naudojant preliminarias procesines priemones taikyti laikinąsias priemones, kuriomis siekiama atitaisyti tariamą pažeidimą ar užkirsti kelią tolesnei žalai konkretiems interesams, įskaitant priemones sustabdyti sutarties suteikimo procedūrą ar bet kurio perkančiosios organizacijos priimto sprendimo įgyvendinimą ar užtikrinti tokį sustabdymą;

b) panaikinti neteisėtai priimtus sprendimus arba užtikrinti jų panaikinimą, įskaitant diskriminuojančių techninių, ekonominių ar finansinių specifikacijų, nurodytų kvietime teikti pasiūlymus, sutarties dokumentuose arba bet kuriuose su sutarties suteikimo procedūra susijusiuose dokumentuose, pašalinimą;

c) priteisti atlyginti nuostolius tokį pažeidimą patyrusiems asmenims.“

3 Šios direktyvos 2 straipsnio 7 dalies antroje pastraipoje numatyta:

„Be to, išskyrus atvejus, kai sprendimas turi būti panaikintas iki žalos atlyginimo priteisimo, valstybė narė gali numatyti, kad, sudarius sutartį pagal 1 straipsnio 5 dalį, šio straipsnio 3 dalį ar 2a–2f straipsnius, už peržiūros procedūras atsakingos institucijos turi įgaliojimus tik priteisti žalos atlyginimą bet kuriam asmeniui, nukentėjusiam dėl pažeidimo.“

4 Tos pačios direktyvos 2a straipsnyje nustatytas 10 dienų atidėjimo laikotarpis po sprendimo skirti sutartį priėmimo arba 15 dienų laikotarpis, jei naudojamos kitokios ryšių priemonės nei faksas ar elektroninės priemonės, per kurį neturi būti sudaryta sutartis po šio sprendimo priėmimo (toliau – 10 dienų atidėjimo laikotarpis). Šiame straipsnyje nurodyta:

„1. Patvirtindamos būtinas nuostatas, kuriomis laikomasi šio straipsnio 2 dalyje bei 2c straipsnyje nustatytų minimalių sąlygų, valstybės narės turi užtikrinti, kad [sutartimi suinteresuoti asmenys] turėtų pakankamai laiko, kad būtų atlikta perkančiosios organizacijos priimtų sprendimų dėl sutarties suteikimo veiksminga peržiūra.

2. Sutartis negali būti sudaryta po sprendimo suteikti sutartį, kuri patenka į [2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, p. 114; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 132)] taikymo sritį, jei nepasibaigęs bent 10 kalendorinių dienų laikotarpis, kuris pradedamas skaičiuoti nuo kitos dienos po to, kai atitinkamiems dalyviams ir kandidatams faksu arba elektroninėmis priemonėmis nusiųstas sprendimas dėl sutarties suteikimo, ar, jei naudojamos kitokios ryšių priemonės, – arba nepasibaigęs bent 15 kalendorinių dienų laikotarpis, kuris pradedamas skaičiuoti nuo kitos dienos po to, kai atitinkamiems dalyviams ir kandidatams išsiunčiamas sprendimas dėl sutarties suteikimo, arba nepasibaigęs bent 10 kalendorinių dienų laikotarpis, kuris pradedamas skaičiuoti nuo kitos dienos po to, kai buvo gautas sprendimas dėl sutarties suteikimo.

Dalyviai laikomi suinteresuotais, jeigu jie nėra galutinai pašalinti. Pašalinimas yra galutinis, jeigu apie jį buvo pranešta suinteresuotiems dalyviams ir arba nepriklausoma peržiūros institucija jį pripažino teisėtu, arba jam jau negali būti taikoma peržiūros procedūra.

Kandidatai laikomi suinteresuotais, jei perkančioji organizacija nepranešė jiems apie jų paraiškos atmetimą prieš atitinkamiems dalyviams pranešdama apie sprendimą dėl sutarties suteikimo.

Prie kiekvienam suinteresuotam dalyviui ir kandidatui siunčiamo pranešimo apie sprendimą dėl sutarties suteikimo pridedama:

— atitinkamų tokio sprendimo priežasčių santrauka, kaip nurodyta [Direktyvos 2004/18] 41 straipsnio 2 dalyje, laikantis tos direktyvos 41 straipsnio 3 dalies nuostatų, ir

— tiksliai nurodomas tikslus atidėjimo laikotarpis, taikytinas pagal teisės aktų, perkeliančių šią dalį į nacionalinę teisę, nuostatas.“

5 Direktyvos 89/665 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 3 dalyje numatytas 10 dienų atidėjimo laikotarpio taikymas esant ypatingoms aplinkybėms. Šios direktyvos 2b–2f straipsniais papildoma minėtoje direktyvoje įtvirtinta peržiūros sistema, grindžiama jos 2a straipsnyje nustatyto atidėjimo laikotarpio paisymu.

6 2012 m. spalio 29 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 1268/2012 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių taikymo taisyklių (OL L 362, p. 1) 171 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Perkančioji institucija nepasirašo sutarties arba bendrosios sutarties, kurioms taikoma Direktyva [2004/18], su nugalėjusiu konkurso dalyviu, kol nepraeina 14 kalendorinių dienų.

Šis laikotarpis skaičiuojamas nuo kurios nors iš šių datų:

a) nuo kitos dienos po tuo pat metu išsiųsto pranešimo nugalėjusiems ir nenugalėjusiems konkurso dalyviams;

b) kai sutartis arba bendroji sutartis sudaroma pagal derybų procedūrą be išankstinio skelbimo apie pirkimą, nuo kitos dienos po skelbimo apie sutarties sudarymą <…> paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Kai siuntimui naudojamas faksas arba elektroninės priemonės pagal antros pastraipos a punktą, *status quo* laikotarpis yra 10 kalendorinių dienų.

Prireikus perkančioji institucija gali sustabdyti sutarties pasirašymą, kad galėtų atlikti papildomą nagrinėjimą, jei tai pateisinama prašymais arba pastabomis, kuriuos pateikė konkurse nenugalėję ar nukentėję konkurso dalyviai arba kandidatai, arba bet kokia kita jos gauta svarbia informacija. Prašymai, pastabos arba informacija turi būti gauti per pirmoje pastraipoje nustatytą laikotarpį. Sustabdymo atveju visiems kandidatams arba konkurso dalyviams apie tai pranešama per tris darbo dienas priėmus sprendimą sustabdyti sutarties sudarymą.

<…>“

Ginčo aplinkybės, procesas Bendrajame Teisme ir skundžiama nutartis

7 2013 m. rugpjūčio 10 d. Komisija *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbė konkursą OIB.DR.2/PO/2013/062/591 dėl turto ir asmenų draudimo sutarties, kurią sudaro keturios dalys. 1 dalis buvo susijusi su pastatų ir juose esančio turto draudimu nuo 2014 m. kovo 1 d., dėl kurio sutartį sudarytų Komisija savo ir šių perkančiųjų organizacijų vardu: Europos Sąjungos Tarybos, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto, Europos Sąjungos regionų komiteto, Europos

mokslinių tyrimų tarybos vykdomosios įstaigos, Konkurencingumo ir inovacijų vykdomosios įstaigos, Mokslinių tyrimų vykdomosios įstaigos, Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomosios įstaigos ir Inovacijų ir tinklų programų vykdomosios įstaigos.

8 Šiuo konkursu buvo siekiama pakeisti tuo metu iki 2014 m. vasario 28 d. galiojusią sutartį, sudarytą su konsorciumu, kurio brokerė buvo *Vanbreda*.

9 2013 m. rugsėjo 7 d. *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio* priede (OL S 174) buvo paskelbtas pranešimas apie ištaisymą, kuriuo pasiūlymų pateikimo terminas buvo pratęstas iki 2013 m. spalio 25 d., o posėdžio, per kurį bus atplėšiami vokai su pasiūlymais, data nukelta į 2013 m. spalio 31 d. Per šį posėdį vokų atplėšimo komisija konstatavo, kad dėl 1 dalies yra gauti du pasiūlymai ir juos pateikė draudimo brokerė *Marsh SA* (toliau – *Marsh*) ir *Vanbreda*.

10 2014 m. sausio 30 d. Komisija informavo *Marsh*, kad ji laimėjo konkursą sudaryti sutartį dėl 1 dalies, o *Vanbreda* – kad jos pasiūlymas dėl šios dalies buvo atmestas, nes ji nepasiūlė mažiausios kainos (toliau – ginčijamas sprendimas). Raštas, kuriuo Komisija pranešė *Vanbreda* apie ginčijamą sprendimą, šiai buvo perduotas DHL ir elektroniniu paštu.

11 2014 m. vasario 27 d. Komisija, *Marsh* ir draudikai pasirašė paslaugų sutartį; sutartis įsigaliojo 2014 m. kovo 1 d.

12 Atskirais 2014 m. kovo 28 d. pareiškimais *Vanbreda* pateikė Bendrojo Teismo kanceliarijai, pirma, ieškinį pagal SESV 263 straipsnį dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo ir ieškinį dėl žalos atlyginimo pagal SESV 268 ir 340 straipsnius, kuriuo siekiama prisiteisti iš Komisijos vieną milijoną eurų, ir, antra, prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones, kuriuo ji laikinąsias apsaugos priemones taikančio teisėjo iš esmės prašo pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnio 2 dalį nurodyti sustabdyti ginčijamo sprendimo vykdymą, kol bus priimta nutartis, kuria bus užbaigta Bendrajame Teisme pradėta procedūra dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, ir sustabdyti ginčijamo sprendimo vykdymą, kol Bendrasis Teismas priims sprendimą dėl pagrindinio ieškinio.

13 2014 m. balandžio 3 d. Nutartimi *Vanbreda Risk & Benefits / Komisija* Bendrojo Teismo pirmininkas nurodė, pirma, sustabdyti ginčijamo sprendimo ir Komisijos, *Marsh* ir atitinkamo (-ų) draudiko (-ų) sudarytos paslaugų sutarties vykdymą iki nutarties, kuria bus užbaigta laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūra, priėmimo ir, antra, pateikti tam tikrus *Vanbreda* nurodytus dokumentus.

14 2014 m. balandžio 8 d. Komisija pateikė prašymą, kad Bendrasis Teismas nedelsdamas atgaline data ir be jokių išlygų atidėtų savo 2014 m. balandžio 3 d. Nutarties *Vanbreda Risk & Benefits / Komisija* (T-199/14 R) rezoliucinės dalies 1 punkto vykdymą. Atsižvelgęs į jam šiame prašyme pateiktą informaciją, Bendrojo Teismo pirmininkas 2014 m. balandžio 10 d. priėmė naują Nutartį *Vanbreda Risk & Benefits / Komisija* (T-199/14 R), kuria patenkintas Komisijos prašymas. 2014 m. balandžio 25 d. Komisija pateikė pastabas dėl prašymo taikyti laikinąsias apsaugos priemones.

15 2014 m. gruodžio 4 d. Bendrojo Teismo pirmininkas skundžiama nutartimi nurodė sustabdyti ginčijamo sprendimo vykdymą. Šios nutarties 136 punkte konstatavęs, jog tenkinama su *fumus boni juris* susijusi sąlyga, o šios nutarties 142–145 punktuose – jog nurodoma žala yra didelė, nutarties 148–165 punktuose jis nusprendė, kad, atsižvelgiant į prašymų taikyti laikinąsias apsaugos priemones viešųjų pirkimų srityje ypatumus ir nagrinėjamu atveju nustatytą labai rimtą *fumus boni juris* pobūdį, taip pat tenkinama skubos sąlyga, nepaisant to, kad nepadaryta nepataisomos žalos. Grįsdamas šią išvadą jis visų pirma rėmėsi bendruoju Sąjungos teisės principu, kylančiu iš veiksmingos laikinos apsaugos, kuri turi būti užtikrinama viešųjų pirkimų srityje, iš pradžių apibūdintu skundžiamos nutarties 16–20 punktuose.

16 Skundžiamos nutarties rezoliucinė dalis suformuluota taip:

„1. Sustabdyti [ginčijamo] sprendimo, kuriuo [Komisija] atmetė [*Vanbreda*] pasiūlymą, pateiktą vykstant viešųjų pirkimų konkursui dėl turto ir asmenų draudimo, ir sudarė sutartį su kita bendrove, vykdymą, kiek tai susiję su 1 dalimi.

2. Šio <...> sprendimo poveikis išlieka iki tol, kol baigsis šios nutarties apskundimo terminas.

3. Atidėti klausimo dėl bylinėjimosi išlaidų nagrinėjimą.“

Šalių reikalavimai

17 Komisija Teisingumo Teismo prašo:

— panaikinti skundžiamos nutarties 1 ir 2 punktus,

— atmesti prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones ir

— priteisti iš *Vanbreda* bylinėjimosi išlaidas, įskaitant patirtas per procesą Bendrajame Teisme.

18 *Vanbreda* Teisingumo Teismo prašo:

— atmesti visą apeliacinį skundą,

— patvirtinti skundžiamos nutarties rezoliucinę dalį ir nustatytas laikinąsias apsaugos priemones ir

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas, įskaitant patirtas per procesą Bendrajame Teisme.

Dėl apeliacinio skundo

19 Grįsdama apeliacinį skundą Komisija nurodo keturis pagrindus, atitinkamai susijusius su teisės klaida taikant skubos sąlygą, kiek tai susiję su nepataisomos žalos nebuvimo pasekmėmis, teisės klaidomis taikant tą pačią sąlygą, kiek tai susiję su tariamai didele žala, kuri nepadaryta *Vanbreda*, teisės klaida lyginant interesus, kiek tai susiję su pagrindu, taikytinu siekiant įvertinti *Vanbreda* interesą, ir teisės klaida atliekant šį palyginimą, kiek tai susiję su tuo, kad neatsižvelgta į trečiųjų asmenų interesus.

Šalių argumentai

20 Nurodydama pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą Komisija iš esmės teigia, jog Bendrojo Teismo pirmininkas padarė teisės klaidą, kai, atsižvelgęs į tariamą labai rimto *fumus boni juris* egzistavimą, nusprendė, kad nagrinėjamu atveju tenkinama skubos sąlyga, nors *Vanbreda* neįrodė, kad atmetus jos prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones jai galėtų būti padaryta nepataisoma žala. Komisija konkrečiai pažymi, kad Bendrojo Teismo pirmininko nurodyta Direktyva 89/665 netaikoma Europos Sąjungos institucijoms ir joje nenustatytos vykdymo sustabdymui taikytinos sąlygos. Ji taip pat pažymi, kad pagal Teisingumo Teismo praktiką laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūros tikslas – garantuoti visišką būsimo galutinio sprendimo veiksmingumą, o ne galutinai pašalinti pažeidimą.

21 *Vanbreda* atsako, be kita ko, kad atsižvelgiant į procedūrų dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo viešųjų pirkimų srityje ypatumus ir ypatingą teisės į veiksmingą teisminę apsaugą šioje srityje svarbą, laikantis Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnio, skundžiamoje nutartyje Bendrasis Teismas teisingai taikė prašymams imtis laikinųjų apsaugos priemonių taikytiną teisinį pagrindą.

Teisingumo Teismo vertinimas

22 Visų pirma reikia priminti, kad pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 104 straipsnio 2 dalį prašymuose imtis laikinųjų apsaugos priemonių turi būti nurodytas ginčo dalykas, aplinkybės, dėl kurių reikia skubaus sprendimo, ir faktiniai bei teisiniai pagrindai, *prima facie* patvirtinantys prašomos laikinosios apsaugos priemonės reikalingumą. Taigi laikinąsias apsaugos priemones taikantis teisėjas gali sustabdyti vykdymą arba taikyti kitas laikinąsias apsaugos priemones, tik jei yra įrodyta, kad jų taikymą iš pirmo žvilgsnio pateisina faktiniai ir teisiniai pagrindai (*fumus boni juris*) ir kad jas būtina taikyti skubiai, nes, siekiant išvengti didelės ir nepataisomos žalos prašymą pateikusio asmens interesams, jos turi būti priimtos ir sukelti pasekmių iki sprendimo pagrindinėje byloje priėmimo. Šios sąlygos yra kumuliacinės, todėl prašymai taikyti laikinąsias apsaugos priemones turi būti atmesti, kai netenkinama viena iš šių sąlygų (Nutarties *SCK ir FNK / Komisija*, C-268/96 P(R), EU:C:1996:381, 30 punktas).

23 Reikia konstatuoti, jog skundžiamoje nutartyje išdėstyti argumentai, pagal kuriuos nagrinėjamu atveju tenkinama skubos sąlyga, nepaisant to, kad nepadaryta nepataisomos žalos, skiriasi nuo su šia sąlyga susijusios nusistovėjusios Sąjungos teismo praktikos, ypač kiek tai susiję su pataisomu konkurso dalyvio, kurio pasiūlymas atmestas vykstant viešojo pirkimo procedūrai, patirtos finansinės žalos pobūdžiu.

24 Iš tiesų pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo praktiką turtinio pobūdžio žala negali, išskyrus išskirtines aplinkybes, būti laikoma nepataisoma, nes paprastai pinigine kompensacija gali būti atkurta žalą patyrusio asmens padėtis, buvusi prieš atsirandant žalai. Tokia žala gali būti, be kita ko, atlyginta pareiškiant ieškinį dėl žalos atlyginimo pagal SESV 268 ir 340 straipsnius (Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojo nutarties *Komisija / Pilkington Group*, C-278/13 P(R), EU:C:2013:558, 50 punktas ir jame nurodyta teismo praktika; viešųjų pirkimų srityje taip pat žr. Bendrojo Teismo pirmininko nutarties *Communicaid Group / Komisija*, T-4/13 R, EU:T:2013:121, 22, 28–30, 33, 34 ir 37 punktus). Kaip skundžiamos nutarties 154 ir 156 punktuose nusprendė Bendrojo Teismo pirmininkas, remiantis šia teismų praktika nagrinėjamu atveju nurodyta žala nėra nepataisoma.

25 Vis dėlto, kadangi Bendrojo Teismo pirmininkas savo išvadą, kad nagrinėjamu atveju tenkinama skubos sąlyga, grindė bendruoju Sąjungos teisės principu, susijusiu su Chartijos 47 straipsnyje įtvirtinta teise į veiksmingą teisinę gynybą, reikia išnagrinėti, ar egzistuota šis principas ir kokia jo apimtis.

26 Šiuo klausimu pažymėtina, kad Direktyva 89/665, kurią nurodė Bendrojo Teismo pirmininkas siekdamas pagrįsti tokio principo buvimą, skirta valstybėms narėms, taigi, ji savaime nėra taikoma Sąjungos institucijoms.

27 Tačiau Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad bendrasis Sąjungos teisės principas gali būti sukonkretintas direktyvoje (Sprendimo *Kücükdeveci*, C-555/07, EU:C:2010:21, 20 ir 21 punktai ir juose nurodyta teismo praktika).

28 Reikia konstatuoti, kad Direktyvoje 89/665 sukonkretintas bendrasis teisės į veiksmingą teisinę gynybą principas konkrečioje viešųjų pirkimų srityje, taigi, kalbant apie pačios Sąjungos skirtas sutartis, būtina atsižvelgti į šios direktyvos nuostatose išreikštą minėtą bendrąjį principą, kaip skundžiamos nutarties 20 punkte nusprendė Bendrojo Teismo pirmininkas.

29 Remdamasis Chartijos 47 straipsnyje įtvirtinta teise į veiksmingą teisinę gynybą Teisingumo Teismas, vadovaudamasis Direktyvos 89/665 nuostatomis, yra nusprendęs, jog veiksminga teisminė apsauga reikalauja, kad suinteresuotiesiems asmenims apie sprendimą skirti viešojo pirkimo sutartį būtų pranešta kurį laiką prieš sudarant šią sutartį, kad jie turėtų realią galimybę jį apskųsti, įskaitant galimybę prašyti taikyti laikinąsias apsaugos priemones iki sutarties sudarymo (Sprendimo *Fastweb*, C-19/13, EU:C:2014:2194, 60 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

30 Tokiomis aplinkybėmis skundžiamos nutarties 158 punkte Bendrojo Teismo pirmininkas pagrįstai nusprendė, jog teismų praktikos, net ir nusistovėjusios, dėl kurios konkurso dalyviui, kurio pasiūlymas atmestas, tampa praktiškai neįmanoma pasiekti, kad būtų sustabdytas Sąjungos institucijos ar kitos įstaigos sprendimo skirti sutartį vykdymas, nes žala, kurią jis gali patirti, yra finansinė žala, todėl nėra nepataisoma, taikymas be išlygų yra nesuderinamas su veiksmingos laikinos apsaugos, kuri turi būti užtikrinama viešųjų pirkimų srityje, reikalavimais, įtvirtintais Direktyvos 89/665 nuostatose.

31 Kadangi Sąjungos teismas atsižvelgia į direktyvos nuostatas, kuriose sukonkretintas bendrasis Sąjungos teisės principas, jis vis dėlto negali nekreipti dėmesio į šių nuostatų turinį, nepaisydamas to, kad jos savaime nėra taikomos nagrinėjamu atveju. Kalbant konkrečiau, kadangi iš tokios direktyvos nuostatų matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas norėjo nustatyti įvairių egzistuojančių interesų pusiausvyrą, Sąjungos teismas, taikydamas taip sukonkretintą bendrąjį principą, turi atsižvelgti į šią pusiausvyrą.

32 Tokiomis aplinkybėmis svarbu pažymėti, kad Direktyvos 89/665 2 straipsnio 1 dalyje nurodyta, jog valstybės narės privalo savo nacionalinėje teisėje numatyti trijų tipų peržiūrą, kad vykdant viešojo pirkimo procedūrą žalos patyręs asmuo galėtų prašyti kompetentingo teismo, pirma, „taikyti laikinąsias priemones, kuriomis siekiama atitaisyti tariamą pažeidimą ar užkirsti kelią tolesnei žalai konkretiems interesams, įskaitant priemones sustabdyti sutarties suteikimo procedūrą ar bet kurio perkančiosios organizacijos priimto sprendimo įgyvendinimą ar užtikrinti tokį sustabdymą“, antra, „panaikinti neteisėtai priimtus sprendimu“ ir, trečia, „priteisti atlyginti nuostolius“.

33 Tačiau Direktyvos 89/665 2 straipsnio 7 dalies antroje pastraipoje nurodyta, kad, „išskyrus tuos atvejus, kai sprendimas turi būti panaikintas iki žalos atlyginimo priteisimo, valstybė narė gali numatyti, kad, sudarius sutartį pagal 1 straipsnio 5 dalį, šio straipsnio 3 dalį ar 2a–2f straipsnius, už peržiūros procedūras atsakingos institucijos turi įgaliojimus tik priteisti žalos atlyginimą bet kuriam asmeniui, nukentėjusiam dėl pažeidimo“.

34 Kaip Sprendimo *Fastweb* (C-19/13, EU:C:2014:2194) 62 ir 63 punktuose nusprendė Teisingumo Teismas, Direktyvos 89/665 nuostatomis Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė suderinti konkurso dalyvio, kurio pasiūlymas atmestas, interesus su perkančiosios organizacijos ir konkurso laimėtojo interesais, todėl buvo apribota teisė pateikti prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones, kurią valstybės narės privalo suteikti tokiam konkurso dalyviui ikisutartiniu laikotarpiu, o pasibaigus šiam laikotarpiui tokiam konkurso dalyviui turi būti suteikta tik galimybė pareikšti ieškinį dėl žalos atlyginimo pagal Direktyvos 89/665 2 straipsnio 1 dalies c punktą (šiuo klausimu taip pat žr. Sprendimo *Alcatel Austria ir kt.*, C-81/98, EU:C:1999:534, 37 punktą).

35 Todėl valstybių narių pareiga savo nacionalinėje teisėje numatyti galimybę asmeniui, kuris dėl per viešojo pirkimo procedūrą priimto sprendimo patyrė žalos, prašyti taikyti laikinąsias apsaugos priemones pagal Direktyvos 89/665 2 straipsnio 1 dalį apribota laikotarpiu nuo šio sprendimo priėmimo iki sutarties sudarymo.

36 Tačiau pagal šios direktyvos 1 straipsnio 5 dalį, 2 straipsnio 3 dalį ir 2a–2f straipsnius sutartis neturi būti sudaryta nepasibaigus 10 dienų atidėjimo laikotarpiui.

37 Kaip Sprendimo *Fastweb* (C-19/13, EU:C:2014:2194) 61 punkte nusprendė Teisingumo Teismas, 10 dienų atidėjimo laikotarpiu siekiama suinteresuotiesiems asmenims suteikti galimybę ginčyti teisme sprendimą skirti sutartį, kol sutartis dar nesudaryta.

38 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, skundžiamo sprendimo 20 punkte Bendrojo Teismo pirmininkas klaidingai konstatavo, kad egzistuoja su teise į veiksmingą teisminę apsaugą susijęs bendrasis Sąjungos teisės principas, pagal kurį konkurso dalyvis, kurio pasiūlymas atmestas, privalo turėti galimybę siekti ne tik kad būtų atlyginti nuostoliai, bet ir kad būtų taikomos laikinosios apsaugos priemonės, ir ši išvada neribojama laikotarpiu iki perkančiosios organizacijos sutarties sudarymo su konkurso laimėtoju.

39 Kadangi Direktyvoje 89/665 numatytas 10 dienų atidėjimo laikotarpis baigėsi prieš sudarant sutartį, remiantis šios direktyvos nuostatomis negalima daryti išvados, jog dėl aplinkybės, kad konkurso dalyviui, kurio pasiūlymas atmestas, Sąjungos teisme leidžiama tik prašyti atlyginti žalą, pažeidžiamas bendrasis Sąjungos teisės principas, susijęs su teise į veiksmingą teisminę gynybą. Kalbant apie pačios Sąjungos perkančiųjų organizacijų sudarytas sutartis, pagal Reglamento Nr. 1268/2012 171 straipsnio 1 dalį taikomas toks pats atidėjimo laikotarpis. Šio laikotarpio trukmė taip pat 10 kalendorinių dienų, nes suinteresuotiesiems asmenims pranešant apie sprendimą skirti sutartį naudojamos elektroninio ryšio priemonės.

40 Toliau reikia išnagrinėti, ar, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, skundžiamos nutarties 164 punkte Bendrojo Teismo pirmininko padaryta išvada, jog nagrinėjamu atveju tenkinama skubos sąlyga, nepaisant to, kad nurodyta žala, nors ir didelė, nėra nepataisoma, yra klaidinga.

41 Atsižvelgiant į veiksmingos apsaugos, kuri turi būti užtikrinama viešųjų pirkimų srityje, reikalavimus, reikia konstatuoti, kaip skundžiamos nutarties 162 punkte padarė Bendrojo Teismo pirmininkas, jog kai konkurso dalyviui, kurio pasiūlymas atmestas, pavyksta įrodyti, kad egzistuoja labai rimtas *fumus boni juris*, iš jo negalima reikalauti įrodyti, kad jo prašymo taikyti laikinąsias apsaugos priemones atmetimas galėtų jam padaryti nepataisomą žalą, nes priešingu atveju būtų padaryta didelė ir nepagrįsta žala veiksmingai teisminei apsaugai, kuria jis naudojasi pagal Chartijos 47 straipsnį.

42 Tačiau remiantis tuo, kas nuspręsta šios nutarties 38 punkte, šis vertinant skubos egzistavimą taikomų sąlygų sušvelninimas, pateisinamas teise į veiksmingą teisminę gynybą, taikomas tik ikisutartiniu etapu, jeigu paisoma Reglamento Nr. 1268/2012 171straipsnio 1 dalyje numatyto atidėjimo laikotarpio. Kadangi perkančioji organizacija sudarė sutartį su konkurso laimėtoju pasibaigus šiam laikotarpiui ir prieš pateikiant prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones, toks sušvelninimas yra nebepateisinamas.

43 Kalbant apie šių principų taikymą nagrinėjamu atveju, iš skundžiamos nutarties 4 punkto matyti, kad 2014 m. sausio 30 d. Komisija informavo, pirma, konkurso laimėtoją, kad ji laimėjo konkursą sudaryti sutartį dėl 1 dalies, ir, antra, *Vanbreda*, kad jos pasiūlymas dėl 1 dalies buvo atmestas, nes ji nepasiūlė mažiausios kainos. Be to, 2014 m. balandžio 10 d. Bendrojo Teismo pirmininko nutarties *Vanbreda Risk & Benefits / Komisija* (T-199/14 R) 5 punkte buvo pažymėta, kad 2014 m. vasario 27 d. Komisija, *Marsh* ir draudikai pasirašė paslaugų sutartį ir kad ši sutartis įsigaliojo 2014 m. kovo 1 d.

44 Taigi, kadangi apie ginčijamą sprendimą *Vanbreda* pranešta 2014 m. sausio 30 d. raštu, kuris jai perduotas elektroninio ryšio priemonėmis, pagal Reglamento Nr. 1268/2012 171 straipsnio 1 dalį taikytinas atidėjimo laikotarpis buvo 10 dienų ir nagrinėjamu atveju jo buvo paisyta. Iš tiesų, remiantis šia nuostata, minėtas laikotarpis prasidėjo 2014 m. sausio 31 d., t. y. prieš 28 dienas iki sutarties sudarymo.

45 Be to, iš skundžiamos nutarties 5 punkto matyti, kad *Vanbreda* prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones pateikė 2014 m. kovo 28 d. Taigi Komisijos, *Marsh* ir draudikų sutarties sudarymas 2014 m. vasario 27 d. vyko prieš pateikiant šį prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones.

46 Tokiomis aplinkybėmis, remiantis tuo, kas konstatuota šios nutarties 42 punkte, skubos sąlygos sušvelninimas iš principo yra nepateisinamas.

47 Tačiau svarbu pažymėti, kad dėl 10 dienų atidėjimo laikotarpio suinteresuotiesiems asmenims gali būti suteikta galimybė teisme ginčyti sutarties skyrimą, kol ši sutartis dar nesudaryta, tik jeigu šie asmenys turi pakankamai duomenų, kuriais remiantis būtų galima nustatyti, kad sprendimas skirti sutartį yra galimai neteisėtas.

48 Negalima konstatuoti, kitaip būtų pažeistas teisės į veiksmingą teisminę gynybą principas, kad 10 dienų atidėjimo laikotarpio paisyta esant tokioms aplinkybėms, kai galimybė pateikti prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones prieš sudarant sutartį nebuvo veiksminga dėl to, kad šiuo laikotarpiu konkurso dalyvis, kurio pasiūlymas atmestas, neturėjo pakankamai duomenų, kad galėtų pateikti tokį prašymą.

49 Atsižvelgiant į teisinio saugumo principo reikalavimus, ši visiškai mechaninio 10 dienų atidėjimo laikotarpio taikymo išimtis vis dėlto turi būti suteikta tik išimtiniais atvejais, kai konkurso dalyvis, kurio pasiūlymas atmestas, neturėjo jokio pagrindo manyti, kad sprendimas skirti sutartį buvo neteisėtas prieš sudarant sutartį su konkurso laimėtoju.

50 Taigi reikia išnagrinėti, ar, atsižvelgiant į skundžiamoje nutartyje konstatuotas faktines aplinkybes, *Vanbreda* turėjo pakankamai informacijos, kad pasinaudotų 10 dienų atidėjimo laikotarpiu ir pateiktų prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones prieš Komisijai, *Marsh* ir draudikams 2014 m. vasario 27 d. sudarant sutartį.

51 Šiuo klausimu skundžiamos nutarties 38–43 punktuose Bendrojo Teismo pirmininkas analizavo Komisijos ir *Vanbreda* bendravimą prieš sudarant minėtą sutartį siekdamas įvertinti naujo ieškinio pagrindo priimtinumą. Skundžiamos nutarties 45 punkte jis nusprendė, jog 2014 m. kovo 28 d. pateikusi prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones, taigi po sutarties sudarymo 2014 m. vasario 27 d., *Vanbreda* sužinojo, kad *Marsh* pasiūlymą dėl 1 dalies pateikė ne kartu su draudikais, bet kaip atskira konkurso dalyvė. Taigi Bendrojo Teismo pirmininkas konstatavo, kad pastarąja aplinkybe grindžiamas ieškinio pagrindas, nors ir nurodytas po pradinio prašymo pateikimo, yra priimtinas.

52 Tačiau iš skundžiamoje nutartyje Bendrojo Teismo pirmininko konstatuotų faktinių aplinkybių matyti, kad *Vanbreda* turėjo priežasčių abejoti ginčijamo sprendimo teisėtumu gerokai prieš Komisijos, *Marsh* ir draudikų sutarties sudarymą 2014 m. vasario 27 d.

53 Iš skundžiamos nutarties 37 punkto matyti, kad *Vanbreda* nuo 2013 m. lapkričio 8 d. buvo informavusi Komisiją apie savo abejones dėl *Marsh* pasiūlymo teisėtumo ir konkrečiau dėl to, ar šis tenkina su solidariąja atsakomybe susijusią sąlygą, reikalaujamą teikiant pasiūlymą kartu su keliais draudikais. Be to, iš skundžiamos nutarties 38–40 punktų matyti, kad 2014 m. sausio 31 d. ir vasario 4 d. elektroniniuose laiškuose ir 2014 m. vasario 3 ir 7 d. registruotuose laiškuose *Vanbreda* pakartojo šias abejones ir prašė Komisijos šiuo klausimu pateikti tam tikrų dokumentų. Galiausiai 2014 m. vasario 7 d. rašte, nagrinėtame skundžiamos nutarties 41 punkte, Komisija nurodė *Vanbreda*, kad *Marsh* paskirta sutartis dėl 1 dalies, nes ši pateikė reikalavimus atitinkantį pasiūlymą, kuriame nurodyta mažiausia kaina. Iš skundžiamos nutarties 43 punkto matyti, kad *Vanbreda* į šį raštą atsakė 2014 m. vasario 11 d. ir dar kartą paprašė pateikti ankstesniuose laiškuose nurodytą informaciją ir dokumentus.

54 Taigi iš skundžiamoje nutartyje konstatuotų faktinių aplinkybių matyti, kad per kelias dienas po to, kai *Vanbreda* buvo pranešta apie ginčijamą sprendimą, ir vėliausiai 2014 m. vasario 11 d. ji galėjo pateikti konkrečios kritikos dėl ginčijamo sprendimo. Taigi turi būti laikoma, kad 10 dienų atidėjimo laikotarpis prasidėjo vėliausiai 2014 m. vasario 11 d., t. y. prieš 16 kalendorinių dienų iki Komisijos, *Marsh* ir draudikų sutarties sudarymo 2014 m. vasario 27 d.

55 Dėl Bendrojo Teismo pirmininko konstatuotos aplinkybės, jog 2014 m. vasario 11 d. *Vanbreda* nežinojo, kad *Marsh* pasiūlymą dėl 1 dalies pateikė ne kartu su draudikais, bet kaip atskira konkurso dalyvė, *Vanbreda* neprarado bet kokios galimybės per 10 dienų atidėjimo laikotarpį pateikti prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones. Kaip pažymėta šios nutarties 51 punkte, skundžiamos nutarties 45 punkte Bendrojo Teismo pirmininkas taip pat nusprendė, kad 2014 m. kovo 28 d., t. y. tą dieną, kai Bendrajame Teisme iš tikrųjų pareiškė ieškinį dėl panaikinimo ir prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones, *Vanbreda* dar nežinojo apie šią aplinkybę.

56 Darytina išvada, kad šiuo atveju buvo visiškai paisyta Reglamento Nr. 1268/2012 171 straipsnio 1 dalyje numatyto 10 dienų atidėjimo laikotarpio.

57 Nors Bendrojo Teismo pirmininkas, atsižvelgęs į tai, jog egzistuoja bendrasis Sąjungos teisės principas, kylantis iš teisės į veiksmingą teisminę gynybą, pagrįstai nusprendė, kad reikia sušvelninti teismų praktikoje nustatytą skubos sąlygą viešųjų pirkimų srityje taip, kad galėtų pakakti įrodyti didelę, o ne nepataisomą žalą, nes nustatytas labai rimtas *fumus boni juris*, atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, pažymėtina, kad skundžiamoje nutartyje jis padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad šis sušvelninimas taikomas be apribojimo laiko atžvilgiu. Iš tiesų minėtas skubos sąlygos viešųjų pirkimų srityje sušvelninimas taikomas, tik jeigu konkurso dalyvis, kurio pasiūlymas atmestas, pateikia laikinąsias apsaugos priemones taikančiam Sąjungos teisėjui prašymą taikyti šias priemones prieš sudarant sutartį su konkurso laimėtoju. Be to, pačiam šiam apribojimui laiko atžvilgiu taikomos dvi sąlygos: pirma, kad Reglamento Nr. 1268/2012 171 straipsnio 1 dalyje nustatyto atidėjimo laikotarpio būtų paisoma prieš sudarant sutartį ir, antra, kad konkurso dalyvis, kurio pasiūlymas atmestas, turėtų pakankamai informacijos, kad pasinaudotų teise pateikti prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones per šį laikotarpį.

58 Taigi nagrinėjamu atveju netaikomas skubos sąlygos viešųjų pirkimų srityje sušvelninimas. Darytina išvada, kad skundžiamos nutarties rezoliucinės dalies 1 ir 2 punktai turi būti panaikinti, kaip to prašė Komisija, ir nėra reikalo nagrinėti kitų apeliacinio skundo pagrindų.

Dėl prašymo taikyti laikinąsias apsaugos priemones

59 Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmą pastraipą, jei Teisingumo Teismas panaikina Bendrojo Teismo sprendimą, jis gali pats paskelbti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima daryti, arba grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad šis priimtų sprendimą. Minėta nuostata taikoma ir pagal Teisingumo Teismo statuto 57 straipsnio antrą pastraipą pateiktiems apeliaciniams skundams (žr. Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojo nutarties *EDF / Komisija*, C-551/12 P(R), EU:C:2013:157, 36 ir 37 punktus ir nurodytą teismo praktiką).

60 Kadangi ši byla yra tos stadijos, kai galima priimti sprendimą, reikia nuspręsti dėl *Vanbreda* prašymo taikyti laikinąsias apsaugos priemones.

61 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad dėl šioje nutartyje išdėstytų priežasčių, kurios lemia skundžiamos nutarties panaikinimą, taip pat pateisinamas prašymo taikyti laikinąsias apsaugos priemones atmetimas.

62 Iš tiesų, remiantis tuo, kas nuspręsta šios nutarties 38 punkte, per viešojo pirkimo sutarties sudarymo Sąjungos lygmeniu procedūrą žalos patyręs konkurso dalyvis privalo turėti galimybę siekti, kad būtų taikomos laikinosios apsaugos priemonės prieš konkurso laimėtojui ir perkančiajai organizacijai sudarant sutartį, nepaisant to, jog jis negali įrodyti, kad padaryta nepataisoma žala ir taip įvykdyti skubos sąlygą. Priešingai, kaip pažymėta šios nutarties 42 punkte, sudarius šią sutartį, kai paisyta 10 dienų atidėjimo laikotarpio, nereikia sušvelninti skubos sąlygos taikymo, net jeigu buvo nustatytas labai rimtas *fumus boni juris*.

63 Nagrinėjamu atveju, remiantis tuo, kas nuspręsta šios nutarties 56 punkte, buvo paisyta 10 dienų atidėjimo laikotarpio prieš Komisijai sudarant sutartį su *Marsh* ir draudikais.

64 Be to, nagrinėjamos sutarties sudarymas 2014 m. vasario 27 d. įvyko gerokai prieš *Vanbreda* ieškinio dėl panaikinimo ir prašymo taikyti laikinąsias apsaugos priemones pateikimą 2014 m. kovo 28 d.

65 Tokiomis aplinkybėmis, remiantis šios nutarties 24 punkte nurodyta teismų praktika, reikia konstatuoti, kad šioje byloje *Vanbreda* nurodyta finansinio pobūdžio žala, kaip ir su ja susijusi neturtinė žala, nėra nepataisoma žala, todėl skubos sąlyga nėra tenkinama.

66 Iš šios nutarties 22 punkte nurodytos nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad sąlygos, susijusios su *fumus boni juris* ir su skuba, yra kumuliacinės.

67 Taigi, nesant reikalo nagrinėti klausimą dėl *fumus boni juris* egzistavimo ir lyginti interesus, prašymas taikyti laikinąsias apsaugos priemones turi būti atmestas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

68 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra pagrįstas ir pats Teisingumo Teismas priima galutinį sprendimą byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas.

69 Pagal minėto procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliacinėse bylose pagal šio reglamento 184 straipsnio 1 dalį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo.

70 Kadangi nagrinėjamu atveju *Vanbreda* pralaimėjo bylą, o Komisija prašė iš jos priteisti bylinėjimosi išlaidas, ji turi padengti su šiuo procesu susijusias bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas nutaria:

1. **Panaikinti Europos Sąjungos Bendrojo Teismo pirmininko nutarties *Vanbreda Risk & Benefits / Komisija* (T-199/14 R, EU:T:2014:1024) rezoliucinės dalies 1 ir 2 punktus.**

2. **Atmesti prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones.**

3. **Priteisti iš *Vanbreda Risk & Benefits* bylinėjimosi išlaidas, patirtas per apeliacinį procesą.**

Parašai.